

Derivativele și Iadul

de Răzvan Tudor

Derivativele sau derivatele (denumiri generice incorecte din punct de vedere gramatical utilizate pentru Instrumentele financiare derivate) sunt instrumente a căror valoare, după cum sugerează și numele, derivă din valoarea unui alt activ sau instrument.

Din această cauză, ele au devenit extrem de utilizate în piețele financiare internaționale. Încetățenite rămân însă două aspecte: hedgingul (acoperirea riscurilor) și speculația.

Pe de o parte aceste instrumente au reușit să ofere un tip de asigurare pentru o gamă de riscuri neasigurabile în mod tradițional, cum ar fi: cursul de schimb valutar, rata dobânzii etc. Pe de altă parte, aceste asigurări nu ar fi fost posibile dacă în piață nu s-a fi aflat operatori interesați să câștige din preluarea acestor riscuri. Una peste alta imaginea este aceea unei biocenoză (hedgeri, speculatori, arbitrajeuri, etc.) care își trăiește ciclurile de viață într-un biotop (bursa), alcătuiind împreună un nou tip de ecosistem.

Dar viața în orice formă se manifestă pe pământ, în momentul în care ea este percepută de oameni, are tendința a rămâne în conștiința generațiilor următoare ca mit.

Pornind de la acest aspect, și luând în considerare faptul că aceste instrumente au devenit extrem de tranzacționate pe piețele tradiționale, în scopuri diverse, aș vrea să mă opresc asupra unor mituri (enunțate acum câțiva ani de un oficial al Federal Reserve) care înconjoară, deja, derivativele și utilizatorii lor.

"1. Derivativele sunt produse noi, complexe și sofisticate create de specialiștii de pe Wall Street.

2. Derivativele sunt instrumente speculative cu un grad de levier extrem de ridicat.

3. Mărimea enormă a pieței derivativelor micșorează capitalul băncilor transformând tranzacționarea acestor instrumente într-o practică bancară nesigură.
4. Numai corporațiile multinaționale și marile bănci pot avea un scop în sine în tranzacționarea instrumentelor financiare derivate.
5. Derivativele financiare sunt ultima modă în domeniul managementului riscului.
6. Derivativele iau bani din sfera productivă și nu pun nimic la loc.
7. Numai organizațiile care caută riscuri ar trebui să utilizeze derivatele.
8. Riscurile asociate cu derivativele financiare sunt noi și necunoscute.
9. Derivativele creează legături între participanții la piață crescând riscul sistemic.
10. Din cauza riscurilor asociate cu instrumentele financiare derivate, reglementatorii domeniului bancar ar trebui să interzică utilizarea derivatelor în orice instituție acoperită de Federal Deposit Insurance."

Deși orice comentariu este de prisos acestor afirmații, câteva întrebări s-ar impune:

Dacă tranzacționarea lor este atât de periculoasă și de nesigură, de ce practicile bancare internaționale încearcă să reglementeze aceste activități din ce în ce mai strict? Ba mai mult de ce state precum Grecia devin clienți ai unor agenții de brokeraj foarte mari pentru a-și acoperi expunerile pe care le înregistrează.

Și nu în ultimul rând de ce oameni ca George Soros și Warren Buffet, care au câștigat averi de pe urma tranzacțiilor cu asemenea instrumente, sunt acum partizanii ideii de a se renunța la tranzacționarea acestor instrumente la nivel global?

Răspunsurile cu privire la atitudini, cu certitudine, nu pot fi ca la ruleta rusească, dar rezultatele din păcate nu fac să certifice decât în singur lucru: În afacerile cu instrumente financiare derivate e la fel ca în iad: e ușor să intri dar e al naibii de greu să ieși.

Acest articol a fost publicat în revista Banii Nostri în perioada 2003-2004